

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

Тетяна КОНОВАЛЕНКО

«21» червня 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

П-486-48-96-2023

Редакція 06

Ухвалено Вченою радою університету
Протокол від «21» червня 2023 року № 15

Уведено в дію з «21» червня 2023 року
Наказ від «21» червня 2023 року
№ 31/01-05

Даний документ є
інтелектуальною власністю
поширенню без відома Університету
НЕ ПІДЛЯГАЄ

Мелітополь-Запоріжжя
2023

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 2

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	3
2.	Організаційно-методичне забезпечення формування Каталогу вибіркових освітніх компонентів	5
3.	Порядок здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	7
4.	Особливості комплектування груп здобувачів для вивчення вибіркових освітніх компонентів освітніх рівнів «бакалавр», «магістр»	10
5.	Особливості вибору освітніх компонентів здобувачами освітнього рівня «доктор філософії»	12
6.	Прикінцеві положення	12
	Додатки	14

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 3

1. Загальні положення

1.1. Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університеті імені Богдана Хмельницького (далі – Положення) регламентує порядок методичного, інформаційного та організаційного забезпечення права здобувачів вищої освіти на вільний вибір освітніх компонентів як механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії.

1.2. Положення розроблено відповідно до чинного законодавства України на основі законів України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII (зі змінами), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII (зі змінами) та нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, прийнятих відповідно до цих документів, в тому числі Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» від 01.02.2021 р. № 128, а також з урахуванням чинних внутрішніх положень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Університет).

1.3. Вільний вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем вищої освіти відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (п.15 ч. 1 ст.62) в обсязі, що становить не менш 25% загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти за умови погодження з керівником відповідного структурного підрозділу.

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 4

1.4. В основу системи вибору освітніх компонентів в Університеті покладено алгоритм індивідуального вибору освітніх компонентів кожним здобувачем вищої освіти всіх форм навчання.

1.5. Для інформування здобувачів вищої освіти про пропоновані Університетом вибіркові освітні компоненти на офіційному сайті Університету розміщено Каталог вибіркових освітніх компонентів (далі – Каталог).

1.6. У Каталозі міститься інформація про вибіркові освітні компоненти (далі – ВОК), вибіркові освітні компоненти зі спеціальності (далі – ВОКС), запропоновані на наступний рік навчання, посилання на каталог освітніх програм Університету, результати вибору освітніх компонентів здобувачами, наказ щодо формування груп для вивчення вибіркових освітніх компонентів на поточний і наступний навчальний рік, архів вмісту каталогу за попередні навчальні роки.

1.7. Здобувач вищої освіти обирає освітні компоненти з Каталогу відповідно до навчального плану його освітньої програми, який визначає кількість і обсяг освітніх компонентів вільного вибору відповідно до семестру навчання.

1.8. Здобувач вищої освіти має право обирати зазначені у Каталозі на наступний навчальний рік ВОК, ВОКС, а також освітні компоненти, що пропонуються як обов'язкові для інших освітніх програм (присвоєння додаткової спеціальності у цьому випадку не передбачається).

1.9. Здобувач вищої освіти має можливість обрати освітні компоненти в іншому закладі вищої освіти у якості реалізації права на академічну мобільність.

1.10. Інформаційно-методичний супровід здобувача вищої освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії забезпечує гарант освітньої програми.

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 5

1.11. Вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем вищої освіти через електронну автоматизовану систему Університету «Вибір освітніх компонентів», розміщену на офіційному сайті, у відповідності з Інструкцією по користуванню системою, з обов'язковим зазначенням пріоритету вивчення ВОК.

1.12. Безпосередній вибір освітніх компонентів здобувач здійснює самостійно і свідомо як активний учасник освітнього процесу.

1.13. Після завершення процедури вибору, обрані здобувачем освітні компоненти фіксуються ним в індивідуальному навчальному плані, який візується гарантом освітньої програми, затверджується директором інституту / деканом факультету / керівником відділу.

1.14. Усі вибіркові освітні компоненти, внесені здобувачами вищої освіти в індивідуальний навчальний план є обов'язковими для вивчення. Здобувачі вищої освіти не можуть після початку навчального семестру відмовитись від вивчення запланованого освітнього компоненту. Відмова від запланованого освітнього компоненту спричиняє академічну заборгованість.

2. Організаційно-методичне забезпечення формування Каталогу вибіркових освітніх компонентів

2.1. До 15 вересня кафедри Університету затверджують для вивчення у наступному навчальному році:

– силабуси вибіркових освітніх компонентів (для освітнього рівня «бакалавр» – чотири ВОК, для освітнього рівня «магістр» – два ВОК; для освітньо-наукового рівня «доктор філософії» – чотири ВОК);

– силабуси вибіркових освітніх компонентів зі спеціальності (ВОКС).

2.1.1. ВОК планується у обсязі 4 кредитів ЄКТС (освітні рівні «бакалавр», «магістр» денної форми навчання – 3 год. на тиждень). Розподіл аудиторних

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 6

годин на лекційні, семінарські, практичні заняття визначається силабусом освітнього компонента. ВОК спрямовані, як правило, на формування загальних компетентностей та soft-skills здобувачів вищої освіти.

2.1.2. ВОКС, який пропонується до включення у Каталог, планується в обсязі 4 кредитів ЄКТС (освітні рівні «бакалавр», «магістр» денної форми навчання – 3 год. на тиждень). ВОКС спрямований, як правило, на формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання однієї чи кількох освітніх програм зазначеної спеціальності.

2.1.3. Перелік і змістове наповнення ВОК і ВОКС можуть обговорюватися зі стейкхолдерами з метою врахування тенденцій розвитку спеціальності, галузі знань і регіональної специфіки.

2.1.4. Силабуси ВОК та силабуси ВОКС укладаються і затверджуються відповідно до діючих положень Університету.

2.2. До 5 жовтня НПП, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, готують відео-презентації для інформування здобувачів вищої освіти про особливості і переваги освітнього компонента. Технічну допомогу в підготовці відео-презентацій здійснює відділ організаційно-виховної роботи та професійної орієнтації молоді.

2.3. До 15 жовтня кафедри, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, передають в директорат/деканат пакет матеріалів (перелік ВОК, перелік ВОКС, силабуси, посилання у відкритому доступі на відео-презентації).

2.4. До 20 жовтня директорат/деканат перевіряють комплектність матеріалів, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, і передають його в навчальний відділ.

2.4. До 25 жовтня навчальний відділ з матеріалів поданих директоратом / деканатами (перелік ВОК, перелік ВОКС, силабуси, посилання у відкритому доступі на відео-презентації) формує Каталог вибіркового освітнього компонента

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 7

на наступний навчальний рік і передає його до Центру ІТ-технологій і комп'ютерного дизайну.

2.5. До 1 листопада Центр ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну розміщує на офіційному сайті Університету Каталог вибірових освітніх компонентів на наступний навчальний рік. Каталог ВОК поточного навчального року архівується і залишається на офіційному сайті з можливістю його перегляду. Форма представлення ВОК у Каталозі представлена у Додатку 1.

3. Порядок здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти

3.1. З 1 жовтня гаранті освітніх програм проводять консультації для здобувачів вищої освіти щодо особливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3.2. З 1 листопада директорат, деканати, заочний відділ організують зустрічі здобувачів з науково-педагогічними працівниками відповідних кафедр, представниками Центру ІТ-технологій і комп'ютерного дизайну з метою інформування здобувачів про ВОК і ВОКС, представлені у Каталозі, та процедурою їх вибору. Відповідні анонси зустрічей оприлюднюється на офіційному сайті Університету.

3.3. З 15 листопада до 25 листопада здобувачі вищої освіти здійснюють самостійний свідомий вибір освітніх компонентів за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів». Здобувач вищої освіти може обрати будь-який ВОК чи ВОКС з Каталогу, а також обов'язковий освітній компонент з іншої освітньої програми (з урахуванням особливостей власної освітньої програми і необхідності

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 8

вивчення дисциплін-передумов, зазначених у силабусах), обов'язково зазначивши пріоритет його вивчення.

3.3.1. Здобувачі освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр» здійснюють вибір ВОК та ВОКС щорічно на наступний навчальний рік. Здобувачі освітнього рівня «доктор філософії» здійснюють вибір ВОК та ВОКС на весь період навчання.

3.3.2. У навчальних планах освітніх програм вибірковий складник, як правило, передбачається з III семестру для освітнього рівня «бакалавр», з II семестру – для освітнього рівня «магістр», з III семестру – для освітнього рівня «доктор філософії».

3.3.3. Здобувачі освітнього рівня «магістр» здійснюють вибір ВОК та ВОКС на II семестр поточного навчального року з Каталогу попереднього навчального року з 20 жовтня до 1 листопада (до архівування Каталогу попереднього навчального року). Центр ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну і гаранті освітніх програм мають пересвідчитись, що зазначені здобувачі Університету зареєструвалися на ВОК і ВОКС на II семестр поточного навчального року, про що повідомляють відповідні директорат / деканат / відділ.

3.3.4. З 25 листопада до 10 грудня Центр ІТ-технологій та комп'ютерного дизайну і гаранті освітніх програм, директорат/деканати/відділ аспірантури і докторантури/заочний відділ мають пересвідчитись, що всі здобувачі Університету зареєструвалися на ВОК і ВОКС на наступний навчальний рік, включаючи реєстрацію здобувачів освітнього рівня «магістр» на II семестр поточного навчального року, здобувачів освітнього рівня «доктор філософії» на весь період навчання.

3.4. Формування груп здобувачів для вивчення освітніх компонентів відбувається за допомогою автоматизованої електронної системи Університету

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 9

«Вибір освітніх компонентів» до 15 грудня поточного навчального року з урахуванням указаного здобувачами пріоритету ВОК чи ВОКС.

3.4.1. Сформовані групи здобувачів висвітлюються на офіційному сайті Університету в зазначеному Каталозі.

3.4.2. Навчальний відділ на основі результатів формування груп автоматизованою електронною системою «Вибір освітніх компонентів» готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти до завершення першого семестру. Проєкт наказу для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти заочної форми навчання готує заочний відділ у зазначені вище терміни. Проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти освітнього рівня «доктор філософії» готує відділ аспірантури та докторантури у зазначені вище терміни.

3.4.3. Наказ про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти оприлюднюється на офіційному сайті в розділі Каталог та доводиться гарантими освітніх програм до відома здобувачів до початку другого семестру.

3.5. На підставі вищезазначеного наказу здобувач вищої освіти вносить до індивідуального навчального плану вибіркові освітні компоненти. Індивідуальні плани візує гарант, затверджує директор інституту / декан факультету / керівник відділу до початку семестру, в якому буде вивчатися ВОК і ВОКС. Індивідуальний план освітньо-наукової роботи здобувача освітнього рівня «доктор філософії» складається на весь період його підготовки і затверджується Вченою радою інституту/факультету упродовж двох місяців з дати зарахування до аспірантури.

3.6. Директорат / деканати / заочний відділ / відділ аспірантури і докторантури на підставі наказу про затвердження персонального складу груп

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 10

для вивчення ВОК здобувачами вищої освіти надають навчальне навантаження на наступний навчальний рік на відповідні кафедри. Директорат / деканати та заочний відділ на підставі наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК здобувачами освітнього рівня «магістр» на другий семестр поточного навчального року надають відповідне навчальне навантаження на кафедри.

4. Особливості комплектування груп здобувачів для вивчення вибіркового освітнього компоненту освітніх рівнів «бакалавр», «магістр»

4.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти для формування групи для вивчення вибіркового освітнього компоненту є економічно обґрунтованою і становить як правило 25 осіб.

4.2. У разі, якщо з певного освітнього компоненту не сформувалася група, то здобувачі, які його обрали, переміщуються за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів» у групу освітнього компоненту, який вони зазначили за наступним пріоритетом вивчення.

4.3. У разі запису на вибіркового освітній компонент максимальної кількості здобувачів (50 осіб) запис на цей ВОК/ВОКС на наступний навчальний рік зупиняється. Відповідно здобувачі, які не встигли записатися на цей ВОК/ВОКС, можуть записатися наступного навчального року, якщо цей компонент буде заявлений у Каталозі.

4.4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами, згідно з якими заплановано вільний вибір освітніх компонентів раніше, ніж зазначено у п.3.3.2, подають впродовж першого навчального тижня до директорату / деканату / заочного відділу заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача) щодо вивчення ВОК/ВОКС. У цьому разі вони

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 11

мають змогу доєднатися до вже сформованих груп з вивчення ВОК/ВОКС на поточний навчальний рік, які відображені на сторінці Каталогу. Заява зберігається в директораті інституту/ деканаті факультету/ заочному відділі протягом одного року. Навчальний / заочний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти у тижневий термін.

4.5. Здобувачі освітнього рівня «магістр», які зараховані до Університету пізніше зазначених цьому Положенні строків вибору ВОК і ВОКС, подають впродовж першого навчального тижня до директорату / деканату / заочного відділу заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача) щодо вивчення ВОК і ВОКС. У цьому разі вони мають змогу доєднатися до вже сформованих груп з вивчення ВОК і ВОКС, які відображені на сторінці Каталогу. Заява зберігається в директораті інституту/ деканаті факультету/ заочному відділі протягом одного року. Навчальний / заочний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти у тижневий термін.

4.6. У випадку, якщо здобувач вищої освіти з поважної причини (тривала хвороба, академічна відпустка, переведення здобувача з іншого ЗВО) не обрав освітні компоненти у встановлений термін, він має здійснити вибір освітніх компонентів з переліку тих, з яких вже сформовані групи, у тижневий термін з виходу на навчання шляхом подання до директорату / деканату заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача). Заява зберігається в директораті інституту/ деканаті факультету/ заочному відділі протягом одного року. Навчальний / заочний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти у тижневий термін.

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 12

5. Особливості вибору освітніх компонентів здобувачами освітнього рівня «доктор філософії»

5.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти для формування групи для вивчення ВОК і ВОКС не встановлюється для здобувачів освітнього рівня «доктор філософії», кількісний склад груп яких є малочисельним і враховує індивідуальну освітньо-наукову траєкторію здобувача та тематику дисертаційного дослідження.

5.2. Здобувач освітнього рівня «доктор філософії» має право вносити зміни до свого індивідуального плану на підставі п. 26 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 Зміни до вибіркової частини індивідуального плану освітньо-наукової роботи здобувач вищої освіти може внести не пізніше, ніж за два місяці до початку навчального року за обґрунтованою заявою, поданою у відділ аспірантури та докторантури. Зміни, внесені до індивідуального плану освітньо-наукової роботи, затверджуються вченою радою інституту/факультету в установленому порядку. Зміна обраних освітніх компонентів після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення набирає чинності з дня його ухвалення Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та введення в дію наказом ректора або особи, що виконує його обов'язки.

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 13

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету, яке затверджується наказом ректора або особи, що виконує його обов'язки.

Відповідальний за укладання
Положення

Олеся ПРОКОФ'ЄВА

Погоджено
Провідний юрисконсульт

Анастасія ЄРМАК

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 14

Додаток 1

Форма представлення вибіркового освітнього компонента у Каталозі

Каталог вибіркового освітнього компонента (ВОК)

Освітній рівень	Назва	Силабус	Відео-презентація	Галузь знань, спеціальність, освітня програма для якої рекомендується освітній компонент	Кафедра
Бакалавр		URL	URL	Всі спеціальності	
Бакалавр				206 Садово-паркове господарство	
Бакалавр				05 Соціальні і поведінкові науки	
Бакалавр				ОП Початкова освіта. Іноземна мова	
Бакалавр	Вибіркові освітні компоненти з спеціальності 053 Психологія				Психології
...					
Магістр					
Магістр	Вибіркові освітні компоненти з спеціальності 054 Соціологія				Соціології і філософії
...					
Доктор філософії					
..					

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-486-48-96-2023	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 06	
		Аркушів 15	Аркуш 15

Посилання на каталог освітніх програм Університету, де здобувач може ознайомитися з освітніми компонентами, що пропонуються як обов'язкові для інших освітніх програм

Форма представлення вибіркового освітнього компонента з спеціальності (ВОКС)

Каталог вибіркового освітнього компонента зі спеціальності ... (ВОКС)

Назва	Силабус	Презентація	Освітня програма для якої рекомендується сертифікаційна програма
Психосоматика	URL	URL	Всі ОП спеціальності 053 Психологія
Проективна діагностика в клінічній практиці			ОП Клінічна психологія ОП Клінічна та реабілітаційна психологія
...			